

ชื่อเรื่อง บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทที่ควรจะเป็น
กรณีศึกษาในเขตพื้นที่ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

ผู้วิจัย ภิญญา นาสิงห์จันทร์ ภิญญา รป.ม.

กรรมการที่ปรึกษา อาจารย์ยุภาพร ยุภาศ ประธานกรรมการ
ผศ. เรืองยศ จันทร์สามารถ กรรมการ
ดร. รังสรรค์ สิงห์เลิศ กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทที่ควรจะเป็นเปรียบเทียบบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทที่ควรจะเป็นและความคิดเห็นข้อเสนอแนะของบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทที่ควรจะเป็นกรณีศึกษาในเขตพื้นที่ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 399 คน ที่ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างแบบง่ายและแบบกำหนดโควตา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่าแล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t -test) และเปรียบเทียบรายคู่ Paired - Samples t -test ทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ แอล เอส ดี (LSD : Least Significant Difference)

ผลการวิจัยพบว่าบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ปฏิบัติจริงกรณีศึกษาในเขตพื้นที่ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร โดยรวมและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เรียงค่าจากมากไปน้อย คือ ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านอำนาจความยุติธรรม ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ด้านบริการ ด้านปกครอง

ผลการวิจัยพบว่าระดับความคิดเห็นของประชาชนอำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ต่อกำนันผู้ใหญ่บ้าน กับบทบาทที่ควรจะเป็น โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก เรียงค่าจากมากไปน้อย คือ ด้านบริการ ด้านปกครอง ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านอำนาจความยุติธรรม

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนอำเภอสว่างแดนดิน จังหวัด สกลนคร คือบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทที่ควรจะเป็น ด้านปกครอง ผลการศึกษาพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 * ด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 * ด้านเศรษฐกิจและสังคม ผลการศึกษาพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 * ด้านอำนวยความสะดวกธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านบริการ ผลการศึกษาพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 *

ข้อเสนอแนะทั่วไปของประชาชนอำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร คือบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทที่ควรจะเป็น ดังนี้ ต้องเป็นผู้รักษา ความสงบสุขของราษฎรในหมู่บ้านของตนเอง ต้องเป็นที่ปรึกษาหารือและช่วยเหลือเมื่อ ต้องควบคุมดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมาย ต้องประกาศข่าวสารของทาง ราชการให้กับราษฎรได้รับรู้ ควรมีบทบาทสำคัญที่จะปกป้องป่าชุมชนให้อยู่คู่หมู่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ควรมีบทบาทในการรักษาพันธุ์สัตว์น้ำ ควรมีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งน้ำ น้ำกินน้ำใช้และแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ควรเป็นผู้นำทางด้าน การประกอบ อาชีพ ต้องส่งเสริมและกระตุ้นให้ราษฎรรู้จักความพอเพียงประหยัดคอออม มีบทบาท สำคัญในการให้ชุมชนมุ่งวิถีชีวิตแบบพอเพียง ต้องได้รับการพัฒนากระบวนการอำนวย ความยุติธรรม ส่งเสริมบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการประណอมข้อพิพาทให้ องค์กรประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการแก้ไขข้อพิพาทร่วมกัน ต้องเป็นผู้มีบทบาทสำคัญใน การเป็นนายทะเบียนผู้รับแจ้งการเกิดการตายและย้ายที่อยู่ เป็นนายทะเบียนครอบครัวและ เป็นพยานรับรองบุคคล มีบทบาทสำคัญในการประสานงานโครงการที่ได้รับจาก การอุดหนุนจากรัฐบาล โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โครงการหมู่บ้านอยู่ดีมีสุข

TITLE : The Village Headman's actual roles and ideal roles : case study of Sawangdandin District, Sakon Nakhon Province.

AUTHOR : Mr. Pinyou Nasingkhum **DEGREE :** M.P.A.

ADVISORS : Mrs. Yuphaporn Yupas Chairman.
Asst. Prof. Ruangyos Juntharasamat Committee
Dr. Rungsan Singhalert Committee

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2550.

ABSTRACT

This research aims to study the actual roles and ideal roles of village headman, compare of actual roles and ideal roles, and ideal roles, and its relevant recommendation, case study of Sawangdandin District, Sakon Nakhon Province. Sample group consist of 399 subjects obtained by convenience sampling and quota defined sampling. Data collection used rating scale questionnaire and analysis by computer software and statistics used were frequency, percentage, means, standard deviation, t-test and parities of means by least significant Difference (LSD)

Research result found that the overall and by aspect of village headman's actual roles in Sawangdandin District, Sakon Nakhon Province, were in moderate level with high to low scores order as socio-economic, justice facilitation, natural resource conservation, and governance aspects.

The opinion regarding village headman's ideal roles of people in Sawangdandin District, Sakon Nakhon, overall and by aspect were in high level with high to low scores order as servicing, governance, natural resources conservation, socio-economic, and justice facilitation aspects.

The comparison results of people's opinions between actual roles and ideal roles were as follows : there were no statistically significant difference for governance aspect at .05* natural resources conservation aspect at .05* socio – economic aspect at .05* justice facilitation aspect whereas servicing aspect at 0.05 and found statistically significant difference at .05*

General recommendations were : governance aspect, must be its own village peace keeper, must perform consultant role, and must keep villager informed of government message ; natural resources conservation aspect, should protect and maintain of community forest, should protect National Park and suppress illegal logging, and perform conservative roles concerning aquatic animal as well as water sources; socio – economic aspect, should be the leader on career aspect, should stimulate and implement of sufficient economy philosophy ; justice facilitation aspect, should be trained and performed justice facilitator role with people participation ; and servicing aspect, should perform the registrar role as well as government projects coordinator role.